

NOVA PRAVD.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gradišče 7, levo. — Telefon št. 77. — Naročnina 3 din. na mesec. — Posamezna številka stane 75 para. — Insc. po dogovoru. — Rokopisov ne vračamo. — Poština plačana v gotovini.

Kriza.

Ljubljana, 12. oktobra 1922.
 Že zadnjič smo pisali, da s sedanjim parlamentom nobena vlada ne bo rešila situacije, pa naj si pride na krmilo, kdor hoče. Naše naziranje je bilo pravo. Danes uvidevajo to tudi oni, ki so poklicani, da prevzamejo žalostno dedščino Pašić-Pribičević-Žerjavovega režima.

Padec Pašićeve vlade je postal neizogiben. S takozvano »malo krizo« se je začelo in kakor vsi znaki kažejo, to pot ne bo šlo samo z izmenjavo oseb, temveč bo prišlo do popolnega preobrata v naši notranji politiki. Ko je naša nezadovoljnost pot cel v vrste radikalne in demokratske stranke, sta jo mislila Pašić in Pribičević odpraviti po stari navadi s tem, da imenujeta na mesto starih, nekaj novih ministrov, in tako zavežeta usta onim, ki so se kazali najbolj nezadovoljnim. To je dosedaj vedno pomagalo. Izmenjali so se ministri in konec je bil vsaki krizi. Stari ministri so dobili penzijo, novi ministrske plače, nezadovoljstva je bilo konec in Pašić in Pribičević sta vladala dalje.

Vendar pa se je še našlo nekaj ljudi, ki so spoznali, da morajo take razmere v doglednem času uničiti narod in državo. In to pot ne pojde več z izmenjavo ministrov izpremeniti tudi sistem. Da mislijo oni politiki, ki prihajajo kot prihodnji vladni možje v poštev, sedaj resno, nam je priča to, da so po njihovih dosedanjih izjavah sami prepričani, da s sedanjim parlamentom ni ničesar opraviti, in da je nujno potrebno, da se sedanji parlament razpusti in razpišejo nove volitve. Nova vlada, ki ima priti, po sedanjih vidikih ne bo imela druge naloge, kakor izvesti nove volitve. Da so prišli merodajni politiki do tega prepričanja, nam daje upe, da se vendar enkrat resno misli.

Stari lisjak Pašić se je hotel tudi to pot izogniti izpremembi sistema s tem, da je pač bil določen, da imenuje nove ministre, drugače pa naj bi ostalo vse pri starem. In najbrže bi Pašić zmagal, kakor je zmagoval do sedaj, ako bi se ne bilo zgodilo nekaj popolnoma nepričakovanega. Star trik Pašićev je bil, da je zaprl usta nezadovoljnejšim v lastni stranki s tem, da je vedno odgovarjal: dobro, jaz sem pripravljen prelomiti z demokrati in s tem ovreči sistem, toda povejte mi, kaj potem? S katero stranko naj sestavimo novo vlado? Nobena od ostalih strank ni dovolj močna, da bi ž njo tvorili večino. In nove volitve? Demokrati jih nočejo, kje naj dobimo večino za vlado, ki naj jih izvede?! — Ta odgovor je navadno držal, nihče ni več ugovarjal in Pašić in Pribičević sta vladala dalje.

Kakor povemo na drugem mestu, se je politika Hrvatskega bloka v zadnjih dneh popolnoma spremenila. In ta sprememba bo na celo notranjo politiko tako uplivala, da Pašić s svojim starim izgovorom ne bo imel več sreče. S prihodom Hrvatov v parlament se bo dala nova vlada, ki bo imela večino, prav lahko sestaviti, — brez sodelovanja Pašića in Pribičevića.

Seveda stoje tako Hrvati, kakor Davidović in Protić na stališču, da nova vlada ne sme imeti druge naloge, kakor da izvede nove volitve. Ako je potem nova kombinacija, ki je prišla res popolnoma nepričakovano taka, potem smemo trdno upati, da pride do premembe sistema, upati pa je tudi, da se bodo spremenile razmere, ki so postale neznosne.

Vsebina:

Ne pozabimo svojih bratov onkraj meje! — Proletariat, zdrami se že enkrat! — Kaj je z Radićem? — Zopet izvozničarska afera. — Kako je z Avstrijo? — Turki se le vrnejo v Evropo! — Viničarske zadeve.

Vladna kriza, ki je izbruhnila, ni navadnega značaja. Gre se za prelom starega koruptnega sistema in za boljšo bodočnost naroda in države. Ako ostanejo Hrvati pri dani besedi, kar smemo vendar upati, potem ni več nobenega izgovora, da bi se ne moglo prelomiti s preteklostjo. Če bi pa tudi v tem slučaju igrala le osebnosti in hinavstvo glavno vlogo, potem seveda nam ni več pomoči, potem je naša usoda zapečatená in zgodovina bo pisala, da so se Jugoslavlani igrali enkrat par let — državo.

Mi pa vendar trdno upamo, da je sedaj in ravno s to vladno krizo napočil čas našega ozdravljenja.

Druga obletnica koroške tragedije.

10. oktobra smo obhajali žalostno obletnico koroškega plebiscita. Preko tega dne ne moremo iti molče, ker pomeni najžalostnejši dogodek v naši zgodovini. Menda ga ni pravega Slovenca, ki bi mu ob spominu na 10. oktober 1920 ne krvavelo srce. Plebiscit! Kako strašna in obenem krivična je ta beseda. Kdo si upa trditi, da pri plebiscitu odloča svobodna volja naroda? Ali ne igrajo pri takih odločitvah vsi drugi momenti? Ali se ne nagiblje zmaga vselej le na stran tistega, ki je močnejši gospodarsko in kulturno? Avstrijski Nemci namreč niso bili sami, marveč so bili podprti materijelno in moralno od celega nemškega naroda in povrh še od antantne plebiscitne komisije, kjer si je posebno Italija prizadevala doseči naš poraz.

Plebiscit! Kako vstrepečemo ob tej besedi! Kaj so volitve v primeri s plebiscitom! Tudi pri volitvah so poražene stranke potrté, akoravno s tem niso izgubile drugega kot svoj vpliv pri državnih, oziroma pokrajinskih ali občinskih poslih. Pri plebiscitu se je šlo za več: šlo je za našo slovensko zemljo v starodavnem, zgodovinskem našem Korotanu. Šlo je za tiste kraje, kjer žive naši bratje, potomci svobodnih slovenskih kmetov korotanskih; šlo je za zibelko Slovenstva, Gosposveto, nad katero se dvigajo razvaline Krnskega gradu, nekdanje prestolice svobodne slovenske dežele.

Naša srca so takrat krvavela kot še nikoli. Ljubljanske ulice so bile polne naroda, ki je protestiral proti krivici in zahteval, da Koroške ne predamo zopet stoletnemu tlačitelju, pa četudi bi bilo potrebno prelivati kri. Kako šele je moralo biti pri srcu koroškim Slovencem, ki so po kratkih mescih svobode morali zopet nazaj v nemško suženjstvo. Nepopisljiva je slika, ki se je takrat dogradila na Koroškem. Kleče so koroški Slovenci prosili pomoči, v upanju, da jih Jugoslavija ne zapusti. Vse ni nič pomagalo. Usoda, pisana 10. oktobra, se je morala izpolniti. Koroški Slovenci so morali izpiti kelih grenkobe do dna. Jugoslavija se je umaknila, nad Korotanom se je razprostrla grobna žalost.

Prišlo je trpljenje, kakršnega ne pomni zgodovina. Toda upanje kljub temu ni zamrlo v srcih koroških Slovencev. Oni so prepričani, da pride dan odrešitve. Prepričani so, da bo Jugoslavija, kadar bo dan trenutek, izpolnila besedo, ki jim jo je dala v najtežji njihovi uri.

Ob priliki druge obletnice plebiscita povejmo našim dragim bratom iz zasužnjene Koroške, da mislimo na nje in da delamo za njihovo osvoboditev. Za-

trdimo jim, da si ne moremo predstavljati naše sreče brez Korotana. Dokler bodo oni v suženjstvu, toliko časa tudi nam ne bo sijalo solnce sreče. Vsak naš somišljenik, vsak narodni socijalist naj podpira vsako gibanje, ki stremi za tem, da se uedini cel naš narod, kajti narodno-socijalistični program pravi na nekem mestu: »Pri tem pa povdarjamo, da dela za ujedinjenje neodrešenega naroda ne smatramo za imperijalizem, temveč za socijalno delo, ker smo prepričani, da more narod le v svoji lastni narodni državi doseči pogoj za obstanek, do katerega ima vsak živ organizem neomejeno pravico.«

Kdor je narodni socijalist, ta mora biti obenem tudi bojevnik za našo neosvobojeno zemljo. Tovariši, na delo!

Konrad Žnuderl, Maribor.

Beda in neveda.

Ko razmišljamo o položaju, v katerem se nahajamo, ga primerjamo z onim naših pradedov, konstatiramo, da je današnja mizerija ena najhujših, kar jih pomni slovensko ljudstvo. Prav tako, kakor so postopali svojčas grajščaki s svojimi podložniki, tako in še hujše postopajo z nami dandanes razni gospodje, ki se vsled nevede naroda vrivajo na vladna mesta. Razlika je le ta, da so bili podložni poprej sužnji plemenitih grajščakov, danes pa so sužnji neplemenitih zastopnikov velekapitalističnih državotvorcev, ali bolje rečeno »državorazdiralcev«.

Komaj si človek predstavlja, kako je to pri kolikor toliko višji narodovi naobrazbi sploh mogoče, pa je vendar res. Kajti narod zna sicer čitati in pisati, tudi računati in na vse načine kritizirati, toda najvažnejšega naroda ne ve, kako bi se v najkrajšem času oslobodil tega nasilnega režima. Glavna krivda te nevede pa leži zopet v tem, da se naše pošteno in resno misleče ter nesebično uradništvo veliko premalo briga za povzdigo potrebnega političnega znanja za manuelnim (ročnim) delavstvom. Vzrok temu je bojazen pred terorizmom onih, ki so trenutno na vladnih mestih ali kakih drugih privatnih uradih kot zastopniki današnjega režima. Čuditi se je temu, da se naše uradništvo kljub vsemu zapostavljanju in prenizki plači ne more odločiti za resni nastop rame ob rami z manj naobraženimi brati proletarijata proti samovladi teh ljudi. Seveda se kaj pogosto kritizira in to med nižjim in višjim čes: Uradnik je »prenobl«, da bi se mu mogel pridružiti delavec nižje vrste! Uradnik pa trdi zopet, da je pri delavcih tako obsovan, da ga vsak gleda čez rame, ga ima za škrica itd. Tovariši, vse to je enostavna domišljija, ki predstavlja nekaj, kar pri poštenjakih absolutno ne obstoja. Treba se je samo otresti takih avtosugestij in pokazala se bo prava slika socialnih borec, videli bomo poštenega uradnika kot voditelja državotvornih vrst narodnega socijalizma. Odkrito bodi povedano, da spada na to mesto uradništvo, ki se pa žali bog v veliko premali meri udeležuje na tem polju. Kdor tega noče upoštevati, ta ni vreden, da nosi ime državljan, ker s svojo molčečnostjo in ekskluzivnostjo podpira one, ki upropaščajo narod in državo.

Da mora priti kedaj do tega, da se bo moralo tudi pošteno uradništvo aktivno udeleževati političnih bojov, je jasno. In če pomislimo na službeno pragmatiko, ki bi nam jo rada vsilila

današnja vlada, v kateri prepoveduje drž. nameščencem vsako udeleževanje pri politiki, nam postaja jasno, da se ti gospodje zavedajo svojih napak in se hočejo tako izogniti kontroli poštenejših.

Manuelno delavstvo kaže istotako jako žalostno sliko. Kamor obrneš uho, povsod sama kritika, mnogokrat celo jako neukusna. Eni preklinjajo druge, drugi tretje poslance, da celo one, ki so jih sami izvolili in tako gre brez konca in kraja naprej. Mnogokrat se slišijo besede: »Kaj se bom brigal za volitve, saj gre tako vse k vragu!« Ja, dragi tovariši! Res je vse delo zastoj, kajti kadar je odpor buržuazije največji in beda na vrhuncu, tedaj vržete vi svoje puške v koruzo in se udaste kapitalističnemu vragu. Na ta način mora iti vse k vragu. Če bi se pa vse delavstvo tesno združilo v vrste naše državotvorne »narodno soc. stranke«, ter delalo najagilnejšo agitacijo za svoje osvobodjenje in doseg svojih pravic, tedaj bi se dalo premagati tudi vraga v kapitalistični vreči.

Verujte, da je ravno vaše pomanjkljivo znanje o političnem boju krivo, da si velekapitalistične stranke iz nas brijejo norce! One se vesele, ko vidijo, kako si iščejo proletarci svojo srečo po raznih strankah, kako se cepijo in mnogokrat celo zabredejo v stranke, ki ščitijo izkoriščevalni velekapital, ter zopet tamkaj igrajo pokornega slugo, dokler se ne naveličajo. In tako uganja proletarijat svoje babilonsko preseljevanje iz stranke v stranko brez miru in pokoja, povsod brezpravni tujec, povsod zaničevan, pač pa izkoriščen.

Marsikdo izmed delavcev, ki ni poučen o našem programu, si bo mislil: »Zakaj pa bi morali biti ravno vsi v narodno socijalistični stranki, ko imamo vendar internacionalno in komunistično stranko, ki sta mnogo močnejši od NSS?« Toda, tovariši, vedite, da zahtevajo novi časi tudi nove politične metode, in prav tako, kakor se oborožuje današnje vojaštvo z modernimi puškami, ki se ne bašejo več od spredaj, je tudi v političnem življenju. Zato bodi vaša naloga, da pristopite k nam, se politično organizirate, ter z nami vred kakor en mož nastopite generalno ofenzivo proti moderno oboroženi buržuaziji in videli boste, zmaga bo brezdvomno naša.

Somišljeniki, kupujte edino pri trdkah, ki oglašajo v „Novi Pravdi“!

Politične vesti.

Povišane poštne pristojbine, žandarmerija in oficirji. Povišane poštne pristojbine bodo nesle po računu finančnega ministra 70 milijonov dinarjev dohodkov. Teh 70 milijonov misli razdeliti finančni minister sledeče: 20 milijonov se izda za povišanje dnevnic poštneemu neukaznemu osebju, 30 milijonov za povišanje plač oficirjem in 20 milijonov za povečanje kredita žandarmeriji.

Preganjanje dalmatinskih kmetov. Zemljoradniški poslaniški klub v Beogradu je dobil iz Splita pismo, v katerem se navažajo strahovite protizakonitosti, ki jih vrši vlada napram dalmatinskim kmetom. Iz pisma sledi, da vladni organi s silo odpirajo kmetske kleti in spravljajo iz njih letošnje poljske pridelke. V kmetskih hišah zaple-

njajo zlate in srebrne nakite in razno blago. Taki slučajji so se dogodili v Klistu, Vrbovskem, na otoku Kvaru, kjer so orožniki posilili ženske, ki so jih našli same v hiši. To so strašne razmere. Veliko dela in poštenih ljudi bo treba, da se odpravijo taka v nebo vpijoča nasilja. Prepričani smo, da bodo napravili Dalmatinci pri prihodnjih volitvah svojo dolžnost.

Kongres v Somboru. O somborskem kongresu radikalne stranke, ki se je vršil 1. oktobra in o katerem smo že na kratko poročali, se zvedo sedaj prav zanimive stvari. Prve vesti so pripovedovale samo to, kar je bilo radikalnim voditeljem v Beogradu prav. Potek kongresa pa je bil vse prej, samo ne prijeten za voditelje. Trije ministri, ki so bili poslani na kongres so imeli nalogo, da obvladajo kongres in zavežejo zborovalcem jezik. Toda ta stari trik se radikalnim voditeljem ni posrečil. Zborovalci so bili naravnost divji, ker so današnjega režima siti do grla. Tako n. pr. poštne ministar Žarkota Miladinovića sploh niso pustili govoriti. Ministri, ki so hoteli začetkom ukazovati, so se morali ukloniti volji naroda ter so morali nazadnje prav mlo prositi, da radikalna stranka ni dobila nezaupnice, ki ji je bila namenjena. Potek kongresa je čisto jasno pokazal, da so vojvodinski radikali odločno proti režimu in centralizmu ter za revizijo ustave v Protičevem zmislu.

Radić krene na drugo pot? Pretečeni teden so se pojavile v Beogradu nenavadne novice. Radić pride baje v Beograd in se bo udeleževal tam političnega življenja. Drugi dan na to, so pisali hrvatski listi, da beograjska vest ni popolnoma resnična. Radić misli res iti v Srbijo, tako so poročali hrvatski listi, toda le na slavnost, ki se bo vršila v Kumanovem. Proslavljala se bo namreč koncem tega meseca desetletnica bitke pri Kumanovem. Radić se bo udeležil slavnosti le kot Slovan, ne kot politik. Med vrstami pa se je vendarle čitalo, da mora biti na stvari še nekaj drugega. Kajti že to je čudno, da je Radić šele sedaj našel svoje slovansko srce, medtem ko je v dobi preteklih štirih let zamudil marsikako priliko udeleževati svoja vroča slovanska čustva. In v resnici prihajajo sedaj na dan stvari, ki kažejo, da meni Radić premeniti svojo politiko. Znano je, da je ostal Protić ves čas v stiku s hrvatskim blokom. Zagrebški kongres je omogočil, da so prišli Hrvati v stik tudi z Davidovičem in demokratskimi desidentmi. In zavladalo je polagoma prepričanje, da bi se mogla najti neka srednja pot, ki bi združila Hrvate in Srbe vsaj za vladu, ki bi naj izvršila nove

volitve. Seveda se mora poriniti na stran vse one, ki se protivijo vsakemu sporazumu (Pribičević!). To upanje se je povečalo z bivanjem g. Andjelica v Zagrebu. O priliki razgovora z vodstvom Hrvatskega bloka, posebno o priliki dvehurnega pogovora z Radićem, so bile določene točke, ki bi morale otvoriti pot novemu režimu. Te točke so bile pismeno ugotovljene in podpisane po vodstvu Hrvatskega bloka. One vsebujejo formulo za novo volilno vladu, ki pa ne bi imela biti takega politično-parlamentarnega značaja, da bi se moglo reči, da je hrvatsko-srbski spor rešen. Da je Hrvatski blok to storil, je vzrok ta, ker bi Srbi Pašić-Pribičević-ev režim radi podaljšali. S tem je zadal Hrvatski blok današnjemu režimu precejšnji sunek. Kratka vsebina vseh govorov in velikih novosti je: Protić in Davidović se hočeta poslužiti Hrvatskega bloka, da vržeta Pašića in Pribičevića. In Hrvatski blok je nato pristal ter obljubil svojo podporo. V kratkem bomo videli, kako se bo vse to razvilo.

Vprašanje državnih nameščenecv. Predsednik zveze državnih nameščenecv Milan Antonović je bil v soboto v avdijenci pri kralju. Razložil mu je pomikanje drž. nameščenecv ter zahteval hitro rešenje pragmatike.

Ugodnosti za invalide. Ministrstvo saobraćaja je odredilo, da od sedaj naprej dovoljuje proste vožnje po železnih invalidom, katerim izstavi to zadevne legitimacije ministrstvo za socijalno politiko, v čigar delokrog spadajo vsa invalidska vprašanja.

Dve novi aferi. Neka izvozna tvrdka je s pomočjo nekih uplivnih politikov ogoljufala državo za 150.000.000 K. Dobila je namreč dovoljenje, da izvozi 28.000 svinj po starem carinskem tarifu. Kateri ministri tiče za zadevo, se bo kmalu izvedelo. — Druga afera se tiče korupcije pri nakupovanju vojnega materijala na Dunaju. — Lepe stvari!

Zbor demokratske stranke. V Beogradu se vrši te dni zbor demokratske stranke, ki naj razčisti razmerje med Davidovičem in Pribičevićem. O uspehih tega zbora bomo poročali v prihodnji številki.

Svetovni pregled.

Italija.

Italijansko gospodarstvo in padec lire. — Državni deficit. — Panika v trgovskih krogih.

Situacija lire na curiški borzi dela gospodarskim krogom v Italiji velike skrbi. Lira pada, polagoma sicer, toda

stalno. Sedaj notira med 22 in 23 centimov. To je ravno toliko, da silno škodljivo deluje na gospodarstvo in državne finance. V Rimu so v velikih skrbih radi nizkega stanja lire. Toda tukaj ni nobene pomoči. V Curihi 22 centimov, a v Parizu 52 — odmeva po celi Italiji. Trgovina in industrija to močno čutita. Cene blagu že začenjajo rasti, ker so se surovine za proizvodnjo novega blaga vsled padca lire znatno podražile. Cela Italija obrača oči v Curih. Vlada skuša z vsemi mogočimi sredstvi preprečiti daljni padec lire, toda zdi se, da nič ne pomaga. Lira pada vedno bolj in bolj, kar se ne da ustaviti z nobenim zakonom. Ker ne vedo, kako naj bi ustalili vrednost lire, vlada velika negotovost, ki zadržuje razvoj trgovine in industrije. Trgovci se boje novih naročb, ker ne vedo kaj bo. Industrija mora dvigati svojim proizvodom cene. Padanje lire čuti občutno tudi država. Izguba v državnem gospodarstvu znaša 7 milijard lir. S padcem lire se bo ta izguba še znatno povečala. Štedenje, ki ga je ukazal finančni minister, je zmanjšalo samo del izgube. V decembru in januarju bo morala plačati Italija večje vsote v inozemstvo in bodo doživeli gospodarski krogi silno škodo, ker bo lira vsled teh plačil še bolj padla.

Med trgovci, ki trgujejo z inozemstvom, je zavladala prava panika in hočejo za vsako ceno že sedaj iztirjati vse dolgove, da bi se tako ognili večjim izgubam, ker ne verujejo, da bi se lira popravila. V Rimu se vrše neprestano konference, ali vse je brez uspeha. Vrednost denarja se ne more popravljati ne z vladnimi predpisi, ne s konferencami. Ako bo lira še dalje padala, ako se vrine v vrste gospodarskih krogov strah, ako se panika na tržiščih nadaljuje, potem bodo posledice silno hude. Posledic vsega tega se danes še ne da presoditi.

Fašisti.

Ni več dvoma, fašisti hočejo v Italiji popolnoma zavladati. Njih glavni Musollini to odkrito priznava. V zadnjem času se je nešteto izrazil: **Mi fašisti hočemo zasesti Rim in vzeti vladu v svoje roke. Bomo li to izvršili mirnim ali nasilnim potom, je odvisno od okoliščin.**

Fašisti bi radi, da bi se sedanji laški parlament razpustil in da bi se razpisale nove volitve. Prepričani so, da bodo dobili pri novih volitvah ogromno večino mandatov. Ako se to zgodi, potem pride laška vlada mirnim potom v njihove roke. Če bi pa vlada parlamenta ne razpustila in ne razpisala novih volitev, potem bomo uporabili fašisti

silu. Zasedli bodo Rim, odstavili vlado in enostavno vzeli vajeti sami v roke. **V resnici pa so fašisti že danes gospodarji Italije.**

Vse kaže, da je današnja laška vlada v ozki zvezi s fašisti. Oni delajo kar hočejo. Vojaštvo in orožništvo imata nalog, da pustita fašiste pri miru, tudi če pobijajo ljudi in zažigajo hiše in vasi. Po železnih se vozijo fašisti zastoni. Te dni so »kaznovani« tirolske Nemce. Vzeli so jim šole in jim malo zrahljali kosti. Generalnega guvernerja za laško Tirolsko so enostavno odstavili, ker jim ni bil po volji. In vlada vse to mirno gleda. Ta teden čitamo v laških listih, da bo vlada odstopila in da prevzamejo vlado fašisti.

Avstrija.

Posojilo Avstriji. — Avstrija se protivi kontroli.

V zadnji številki smo poročali, da je Društvo narodov v Ženevi sklenilo dati Avstriji potrebno posojilo, da si pomaga iz sedanjega težkega položaja. Posojilo za katero so Avstrijci toliko prosjali in moledovali, bi bilo torej gotovo. Pogoje, pod katerimi namravajo izplačevati posojilo, smo že prej navedli. Sedaj pa je nastala naenkrat popolnoma druga situacija in to povsem nepričakovano. **Avstrija se brani posojila.** Čudno, kaj ne! Prej so prosili, sedaj pa odklanjajo. Stvar pa je namreč sledeča. Avstrijci so bili po veliki večini mnenja, da jim bodo druge države lepo naštele milijone zlatih kron in rekle, glejte, dragi Avstrijci, to vam damo. Vi pa delajte s tem denarjem, kar hočete. Toda države niso bile tako prijazne, temveč so rekle: »Mi hočemo upeljati natančno kontrolo nad tem, kaj boste počeli z izposojenim denarjem. Pa ne samo to. Mi, ki vam damo denar, mi bomo tudi določali, kako morate ta denar uporabljati. To bomo delali mi sami, brez vas!« »O, tega pa ne,« so rekli Avstrijci. »Nas, da boste kontrolirali? Posojilo nam že smete dati, toda kontrole ne sprejememo!« Meščanske stranke bi bile baje pripravljene kontrolo priznati, toda socijalni demokrati, ki so v Avstriji zelo močni, odklanjajo celo misel na kako kontrolo, kaj šele kontrolo samo. Taka je sedaj s posojilom. Kaj bodo napravile tuje države, se ne ve, eno pa je gotovo, igrate se z Avstrijo ne bodo dolgo, čas je preresen, da bi Avstrijci odločevali, kaj se naj zgodi.

Čehoslovaška.

50 letnica čehoslovaške socijalno-demokratske stranke. — Prezident Masaryk in socijalisti.

Čehoslovaška socijalno-demokratska stranka je praznovala te dni 50 letnico

Začudil se je: »Podarjeno? Kako to?«

»I, seveda. Odpovedujem se vsoti, ki mi jo dolgujete.«

»Jaz Vam vendar nisem dolžan ničesar! Prosim! Ta steklenica finega starega francoskega vina je iz kleti mojega strica in stane danes 1500 kron. Vzel sem jo s seboj, da na kavalirski način spravim s sveta ono »malenkost«. Pil sem sicer tudi jaz, toda Vi ste me povabili. Da govorimo o dolgu, boste že oprostili, če povem, da dolgujete k večjemu Vi meni 500 kron.

»O, vraga, to je odveč! Vi mi dolgujete to vsoto, ki je enaka vrednosti dveh oblek, to je najmanj petnajststisoč kron! Ali me razumete?«

»To je nesramnost. to je veličanska nesramnost, slišite Vi, to je navadno oduševstvo! Mogel bi Vas naznaniti... Kot pošten človek pridem k Vam, da poplačam ono »malenkost« z obrestmi vred in Vi — O, to ni lepo, bogme ne! Vi ste slab človek. Vsaka sodnija bi Vas zaprla.«

»Dobro,« mu pravim, »dolgujem Vam torej jaz 500 kron.«

»Ne govorim o tem,« odvrne z velikopoteznim zamahom in — se poslovi.

Ko sedim včeraj pri lepi gospej Reziki in srebljem zadovoljno lepo duhteči čaj, mi reče očitačoče: »Ali je res, da dolgujete g. Klobasi 500 kron? — Temu ubogemu dečku!«

Dolžan mi je . . .

Imam dolgove; bog mi je priča, da jih nočem prikriti. Saj mi delajo take skrbi, da mi jemljejo nočni mir. O, pa tudi jaz sem posodil drugim denar, kar mi dela pa še večje skrbi.

Tako nekako po preobratu sem posodil mlademu zncu tisoč kron. »Jutri Vam jih vrnem. Častna beseda!« Drugi dan sva se srečala. Seveda je na dolg pozabil. Ker sem silno tankočuten, se ga nisem upal spomniti nanj. Šele čez teden dni sem se ojunačil. Prav lepo ga prosim, da mi naj vrne tistih tisoč kron. »A tako! Seveda!« mi odvrne ter ponudi cigareto. »Nisem vedel, da to malenkost nujno potrebujete. Jutri jutraj jih dobite.«

Od tega časa naprej se me je izogibal. Srečal sem ga na ulici — ni me videl, ali pa se je spustil malone v tek, pozdravil me tako mimogrede, kakor da bi bil popolnoma zamišljen in — že je bil mimo. Nisem imel poguma, da bi ga ustavil in mu kratil s to »malenkostjo« njegov dragoceni čas. Vendar pa sem si mislil: Za tisoč kron dobiš dve obleki. Dve obleki mi je torej dolžan. To je že nekaj. Opomnil ga bom. In pisal sem mu. Odgovora nisem dobil.

Po enem letu ga vidim v hotelu. Jedel sem vampe s krompirjem. Ne, ker jih rad jem, temveč, ker so poceni in ker se najde v tej jedi navadno vse polno zanimivih stvari: Lase, mrtve mravlje, pesek, gumbe, zarjavele žreblje, semtertje tudi ka-

kega hrošča. Za pijačo mi je služila kislá voda. On je jedel rakovo juho, zeleno ščuko, steak s pommesfrites in šparglje, jetrno gosjo pasteto, breskve, pikanten sir ter pil najfinejšo vino. Vse to sem natančno videl. Sedel je med prijatelji. Šel sem mimo njegove mize in ga prosil za par besedi. Pomoli mi svojo roko kar sede, vstati se mu ni ljubilo, in pravi: »Trenutno nimam časa. Zelo važni pogovori. Boste že oprostili!«

Če bi mu bil vpričo njegove družbe povedal, da mi že eno leto dolguje dve obleki, bi me najbrže oklofotal in potem še tožil.

Šel sem raje. Med potjo se zdrznem: »Dve obleki? Saj je preteklo od tega že eno leto! Sedaj se dobi za tisoč kron samo ena obleka!« Sklenem torej nastopiti bolj energično.

Tožil sem ga, dal sem ga rubiti. Pod prisego je moral priznati vse svoje premoženje. Prisegel je, da poseduje samo en svinčnik, tri žepne robce, en par nogavic, palico, katekizem in ščetko za zobe. Za to zanimivo razodetje sem plačal nekaj sto kron.

Čez pol leta sem ga srečal v gostilni, kjer se toči najboljša pa tudi najdražje vino. Pogledal me je tako zaničljivo, kakor pogleda »boljši« človek berača. Pozdravil me ni več. Tedaj mi ni dolgoval več ene obleke, temveč samo še hlače.

Pozneje me je obrekoval, kjer je le mogel. Tedaj mi ni dolgoval več

hlač, temveč samo še eno srajco. Jaz pa sem si mislil: Toliko neolikosti radi ene same srajce! — Tedaj mi pride na misel največja umetnost današnjega časa, — da tem manj dolguješ, čim dalje časa komu kaj dolguješ. Zopet sem ga srečal in sicer pretekli teden na ulici. Videlo se je, da se mu pred menoj naravnost gabi. Zagnal je cigareto iz ust, zavihal nos in pogledal stran. Seveda me tudi pozdravil ni. Mislil sem si: Moj bog, zakaj toliko sovraštva radi ene kravate. To je res malenkostno. Sklenem ga pozdraviti, ko ga prihodnjič srečam.

In to sem tudi storil. Stresal mi je roko, bil je naravnost ljubezniv. Prizadeval sem si z vsako besedo lepo opisati, kar nisem hotel povedati naravnost. »Bodiva zopet dobra prijatelja. Ne dolgujete mi nič več!« Povabim ga na dom...

In prišel je. To je bilo prav lepo od njega. Prinesel je s seboj steklenico najfinejšega francoskega vina, da obnoviva zopet staro prijateljstvo, kakor se je izrazil. Pila in kramljala sva, kakor nekaj. Niti z eno besedo se nisem dotaknil dolga. On tudi ne.

Ko se je poslavljaj, je rekel pri bližno: »Torej med nama je poravnano.«

»Seveda! Podarjeno! Samo radi ljubega miru.« In stresel sem mu roko v zavesti, da sem storil dobro delo.

svojega obstoja. Praznovanje je bilo slovesno. Navzoči so bili zastopniki socialne-demokracije vseh držav. Poklonili so se tudi predsedniku čehoslovaške republike, Masaryku, ki jih je nagovoril sledeče: »Kar se mene tiče, sem se nagibal vedno k socialnemu in socialističnemu problemu, tako radi mojega pokolenja, kakor vsled življenjskih izkušenj. O sebi morem reči, da sem se vedno prišteval delovnemu ljudstvu. Smatral sem se za delavca. Nobenega mesta, katero sem zasedel nepričakovano, nisem prevzel nepripravljen. Naše socialne in politične probleme sem dolgo in resno razmišljal. Poznam tudi težkoče Vaše stranke, ki niso toliko principijelne, kakor taktične narave. Ta vprašanja so zelo težka in razdvajajo po vojni tako posameznike, kakor cele stranke. Jaz imam pravico govoriti o republiki in njenih potrebah. **Republika je nujen predpogoj socialnih reform.** Obstanek in spopolnjevanje republike zahtevata pod danih kulturnih pogojev visoko stopnjo politične izobrazbe, uvidevnosti in spretosti. Poseben slučaj je, da ste me posetili ravno na dan, ko se bom pogajal za obnovo vlade. Jaz Vam zaupam; ravno tako lahko računam na mojo naklonjenost Vi in vse delavstvo.«

Enotna soc. fronta?

Narodno-socialistična »Bodoučnost« objavila na komunistične delavce oklic, ki se bavi z današnjo gospodarsko krizo in omenja, da je boj delavstva proti znižanju mezd radi needinosti med delavstvom in razkolu v strokovnih organizacijah jako otežkočen. Oklic pozivlje komunistično delavstvo, da zahteva od svojih poslancev in senatorjev sledeče: 1. V parlamentu in senatu se naj ustvari takoj enotna fronta socialističnih zastopnikov. 2. Glasovati za zahteve drugih socialističnih strank glede odstranitve brezposelnosti in gladi. 3. Glasovati z drugimi socialističnimi poslanci proti znižanju plač državnim in javnim nameščencem. 4. Priznati republiko in opustiti vsako protidržavno delovanje. 5. Prepovedati podporo politiki, ki jo vodita nemška nacionalca dr. Baeran in dr. Lodgmann. Oklic končuje z besedami: »Le tem potom je mogoče doseči spremembo današnjih neizrecnih razmer. Sedaj morajo govoriti Vaši poslanci in senatorji. Naj živi internacionalna fronta socialističnih poslancev v parlamentu in senatu. Komunistični delavci, razumete ta oklic? Ali se boste po njem ravnali, tudi preko glav Vaših voditeljev?«

Nova vlada na Češkem. Na Češkem se je sestavila nova vlada, ki jo tvorijo razen komunistov in slovaških klerikalcev vse češke in slovaške stranke.

Ogrska

Plače drž. nastavljenecv.

Po podatkih »Pester-Lloyd-a« znašajo dohodki drž. uradnikov od devetega do četrtega činovnega razreda 46.072 K do 147.860 na leto. Seveda ogrskih kron. Zraven pa v naturalijah še sledeče: Mesečno za osebo 1 kg najfinije moke, 2 kg moke za kuho, 5 kg moke za kruh, 1 kg soli, 80 dkg sladkorja, 80 dkg masti, 20 kg krompirja (za šest mesecev), letno 3 do 4 metrov blaga, 1 par čevljev in za vsako osebo 6 metrov šifona in brez obzira na število članov, 10 centov premoga in 10 centov drv.

Nemčija.

Združena soc. dem. stranka v Nemčiji.

O združitvi takozvane večinske in neodvisne soc. dem. stranke smo poročali. Združeni stranki sta si nadeli naslov »Združena soc. dem. stranka v Nemčiji.« Kar smo zadnjič napovedali, se je v resnici zgodilo. Nova stranka dobi nove smernice. Dosedanji erfurtski program ni več poraben za današnje razmere, zastareli je. Dogodki zadnjih let so dokazovali, da je treba gojiti v prvi vrsti realno politiko. Nova socialdemokratska stranka je šla silno na desno. Na kongresu je bil celo sprejet predlog, da je stranki dovoljeno iti v skupno vlado — tudi z nemško ljudsko stranko, to je s Stinnesovo stranko velikega kapitala. Ta sklep je v zgodovini socializma nekaj nečuvnega. Mogoče znak časa. Novi program bo sestavil stari nemški soc. teoretik Karl Kautsky.

Ko dobimo tozadevna poročila o kongresu, bomo seveda obširno poročali, kakor tudi o programu, ko bo ugotovljen.

Vzhodna Galicija.

Hudi nemiri.

Politične razmere Vzhodne Galicije smo opisali v zadnji številki. Radi razpisa volitev v poljski parlament je prišlo do hudih nemirov. Požigi, umori in napadi z dinamitom so na dnevnem redu. Poljska vlada je razglasila za lvojsko in tarnopolsko vojvodino izjemno stanje.

Finska.

Prepoved alkohola.

Na Finskem se je uvedla prepoved alkohola že novembra 1914. Posledice te prepovedi so bile jako dalekosežne. Leta 1913 se je popilo 4 in pol milijona litrov raznih opojnih pijač, leta 1920 le še 1 in eno četrtno milijona litrov. Ljudstvo je danes s to prepovedjo silno zadovoljno. Socialne razmere so se znatno zboljšale, umrljivost se je zmanjšala. Predvsem pa se je zmanjšalo število spolnih bolezni.

Turško vprašanje.

Turki pridejo zopet v Evropo.

Zadnjič smo poročali, da se bodo razvile razmere popolnoma mirno. Imeli smo prav. Na konferenci, ki se vrši v Mudaniji, so se ententa in Turki do malega že pobotali. Cel račun bo plačala Grčija, ki je izgubila v Mali Aziji vse, kar je imela in bo morala odstopiti tudi v Evropi precej ozemlja Turkom.

V kratkem se bo vršila mirovna konferenca, kje se še niso zedinili, in tam se bo najbrže potrdilo vse, kar se je sklenilo v Mudaniji. Ena sama prepreka dela še ententi preglavico: Rusija hoče biti na mirovni konferenci na vsak način zastopana in Turčija se s tem strinja. Ententa je do sedaj temu nasprotovala. Navsezadnje se bodo tudi glede te točke pobotali in se radi tega ni bati, da bi prišlo do krvoprelitja.

Poročila z dežele.

Vinsko trgatve priredi Gasilno društvo Prevalje v nedeljo, 15. t. m. pri Ahacu v Prevaljah ob štirih popoldne v prid nabave gasilnega orodja. — V Ahačevi dvorani je letos trta obrodila tako obilo, da je najbolje, če prinese gostje seboj nahrbtnike, da bodo imeli kam spraviti nakradeno grozdje. Ker imajo naši stražniki, ki bodo varovali »vinograd«, precej rdeče nosove, se bo tatvina vsakomur lahko posrečila. Za to vsi na vinsko trgatve, nihče naj ne zamudi ugodne prilike! No, in če se bo tudi koga zasačilo, — naš »purgarmasta« imajo kaj dobro srce in radi odpustajo. — Prostovoljno gasilno društvo Prevalje. — Ivan Vidali, načelnik.

Maribor. — Dogaja se, da dobivamo pisma, ki so frankirana samo z znamko za 2 K in stare dopisnice po eno krono. Vsed tega moramo plačevati po nepotrebnem kazensko poštino. Opozorjamo torej cenj. dopisnike, da frankirajo pisma z 1 dinarsko, dopisnice pa s pol dinarsko znamko. — Kraj. org. NSS v Mariboru.

V Zlatoličju je nastal med kočarji in posestniki spor zaradi zemljišča, tako zvane »gmajnsčine«. — Ker nočejo bogati posestniki revnim kočarjem priznati nobenih pravic, se je za iste zavzela krajevna organizacija NSS v Ptujju in napravila tozadevne korake pri komisariju za agrarne operacije. To pa ni po volji samostojnemu poslancu Dobniku, ki jih hoče kljub temu, da je bil izvoljen večinoma z glasovi teh kočarjev, prisiliti, da bi se odrekli svoji zahtevi po gmajnsčini. To poskuša še zlasti radi tega, ker bi pri pravični razdelitvi izgubil tudi sam en del. — Da, da, lastni interes gre nad vse! Sedaj nam povejte, gospod Dobnik, kje so tiste obljube, o katerih ste nam govorili pred volitvami? Je mogoče plačilo to, da nas sedaj reveže preganjate in nam hočete vzeti še tiste pravice, katere nam gredo po vseh človeških in božjih postavah? — Toda zapomnite si, da tudi vi niste oženjeni s svojim poslanskim mandatom. O tem se bomo drugače pogovorili!

Tedenske novice.

V Šmarju pri Jelšah se vrši shod v nedeljo 15. t. m. ob pol 8. uri zjutraj v gostilni »Gradec«. Poročala bosta tov. posl. Brandner in tov. Dobovišek iz Celja.

Naš najvažnejši občinski program — je pobljanje »klerikalnega zmaja«. Tako trdi »Slovenec«, ki nas je pričel sedaj polagoma, da si ne naravnost, napadati. Ne bomo se spuščali radi tega s »Slovencem« v polemiko, ker čisto dobro ve, kakšen je naš program in kaj je naš namen, oziroma vseh poštenih Ljubljancev. Ne bodimo frazerji! Vodimo dostojen in pošten boj. Gospodje okrog »Slovenca« so vedeli tudi takrat, da smo protiklerikalni, ko smo sedeli skupaj na magistratu. Mi nismo nikdar igrali vloge ptiča noja. — Kdo se bo pa 3. decembra držal kisle, o tem bodo odločali naši zavedni volilci, ki jim je deloma že jasno, kaj hočemo, deloma pa jim bomo to še pojasnili. Mi smo glede tega brez skrbi. Po poti, ki jo bo hodila narodno-socialistična stranka pri občinskih volitvah v Ljubljani, bo korakal lahko z glavo po koncu vsak Jugoslovane. Mi ne bomo vezani ne na desno ne na levo. Kar se pa tiče komunalnega dela v občinskem svetu, bo naša delegacija vsakogar vedno podpirala, ako se bo udeleževal v mejah naših načel.

Klerikalci in komunisti dobe večino pri občinskih volitvah v Ljubljani. Tako je trdil mladoliberalni prvak v soboto v kazini na zaupnem zborovanju. Seveda možakar svojim ovčicam ni zaupal tega, kako mladoliberalci od strani prav milo gledajo na klerikalce in študirajo, na kak način bi se jim pridružili. Tudi ta kombinacija ni slaba in bi bila slika jako pestra.

Kaj delajo narodni socialisti, da se ne odločijo? Tako skrbje zlasti naši režimovci. Ugibajo to, ugibajo ono, a ne gre jim nobena kombinacija prav skupaj. — Mi jim to prav radi verjamemo. Malo naj še potrpe! Pravzaprav bo dan razočaranja prišel itak prezgodaj za naše demokrate. Kajti po našem mnenju ne more bit prijetno živeti in vedeti natančno za dan smrti. —

Sladka in srečna Ljubljana. Kdor se hoče preskrbeti s sladkorjem za par let, ta naj se požuri, ko bodo prihodnje tedne Jedesarji pod pokroviteljstvom svojega z zaupnicami obupanega generala med ljubljanske volivce delili sladkor. Pripravljenega je 140 vagonov sladkorja in 15 vagonov masti za one, ki bodo prisegli zvestobo mladoliberalnemu generalu ter mu obljubili svojo kroglico. Prepričani smo, da bo gospod general lahko napravil Ljubljano sladko — a kroglic bo v volilni žari kljub temu bore malo. —

Da jih bo vzel hudič, so prepričano zatrjevali mladoliberalci na svojem zaupnem zborovanju v soboto v kazini. No, zadnji čas je, da gospodje enkrat sami uvidijo, kako malo jih je. Videli pa bodo, da jih sploh ni!!

»Jutro« je začelo poročati: Resnico o svinjski aferi. Glej »Jutro«, dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko, leto III., št. 242, prva stran, 4. kolona, predzadnja notica.

Pomoč in pol pol milijona kron sta obljubila minister za poljedelstvo in finančni minister g. Turku na njegovo intervencijo za krite dolgov žrečarne na Selu. Tako piše »Jutro« dne 12. oktobra. — Glejte, glejte! Že tako dolgo imajo jutrovci »Bolčevega Pepeta iz Iblane« v svoji častni sredi, pa so se šele sedaj spomnili, da imajo v stranki zakopan tak talent! Prisel se je pokazal v Beogradu, pa bo že prinesel seboj »pol pol milijona«. Pr mej kršč... al sma ga...!

Na svojega nemčurskega župnika je lahko ponosna občina Sv. Štefan pri Pragerskem. M. Zorko, že po imenu »pristen« Nemec, izstavlja župnijsko-uradna potrdila v blaženi nemščini, kakor kaže sledeča svečdočba: »Der Todesfall der genannten Frau Maria Brumec wird bestätigt. † 8. IX. 1922.« — Torej v času, ko se po Štajerskem ustanavljajo zopet nemška društva s podporo in pripomočjo »internacionalne« socialne demokracije, se drzne klerikalec podpirati to stremljenje s tem, da izdaja v Sloveniji nemška uradna potrdila! Opozorjamo na to dejstvo pokrajinsko upravo, da spomni tega »patrijota« na odredbo o službenem jeziku v Sloveniji in sploh v Jugoslaviji.

† Umrl je v Ljubljani g. Gustav Tönnies, ki je bil mnogim našim tovarišem dobro znan. — Blag mu spomin.

Ponovna prošnja na g. magistratnega komisarja dr. Senekoviča. — V septembru se je nekdo zares upravičeno javno obrnil v »Jugoslaviji« na Vas, g. doktor s prošnjo,

da bi ukazali popraviti Vodovodno cesto, ki je vsega uvaževanja vredna. Cesta in hodnik sta v stanju, ki je pod vsako kritiko. Ne gre tu samo za pasante pešce, ampak tudi zato, ker se na tej cesti trpinčijo mestni konji in uničujejo vozovi, ki prevajajo dan za dnem in leto za letom premog k vodovodu in pa gramoz iz mestne jame. In ravno zato se človeku čudno zdi, da se cesta in hodnik ne popravi, ker je material iz mestne jame pred nosom. — Je pa to vsekakor tudi v interesu prebivalcev tega okraja, da dobe pošten hodnik, po katerem se ne bo vozilo s konji, kakor delajo to sedaj vozniki, da se na ta način izognejo skrajno slabi cesti ter da ne običije v blatu. Hodnik naj se zadostno nasuje in tako zopet malo dvigne. Na ta način bodo tam zginitle jame, v katerih se zbira voda, ki je ni kar tako lahko prebrsti. — Upamo, da bo to zadostovalo in da boste, gospod vladni komisar, ukazali takoj tudi tu napraviti red. Toliko denarja bo pač preostalo iz kredita, ki je bil v ta namen dovoljen. — Prosimo pa tudi za primerno razsvetlavo te ceste že radi javne varnosti.

Obesili so v Leskovcu Spiro Sazdeviča in Ivana Kara Jankoviča, ki sta med vojno vstopila med bolgarske komitaše ter izdajala nedolžne Srbe.

3 kg težko gobo je našel Lovro Jeglič v Praprošah pri Ljubnem.

Proti koleri sta iznašla v Turinu dva zdravnikova nov serum, katerega sta preizkusila sama na sebi.

Najstarejši časopis na svetu je »Tsing Pao« v Pekingu, ki izhaja že 1200 let.

Prepovedano je širjenje turških listov v naši državi.

Zopet velika železniška nesreča. Dne 10. t. m. so se med postajama Kapela Batrična in Petrovo selo razdrle tračnice, vsled česar je zdrknilo 10 vagonov tovornega vlaka v globočino. Človeških žrtev k sreči ni.

Za naše viničarje.

Sklepajte pismene pogodbe. Mnogokrat se dogodi da se ustmena pogodba, sklenjena med dvema osebama zadostno ne upošteva, kar se opaža zlasti pri viničarskih služb. pogodbah, ki se običajno sklepajo na ta način. To spravlja sodnijsko oblast pri razpravah v jako težaven položaj, kajti laže lahko ena ali druga stranka, pri čemer je pravična razsodba jako težavna. — Čisto nekaj drugega pa je, ako obstoja pismena pogodba, na kateri sta podpisani obe prizadeti stranki. Seveda je ta stvar pri viničarjih zelo težavna, kajti večina posestnikov se izgovarja češ: ali me imate za takega hudodelca, da niti mojim besedam ne verujete? Potem pa je sploh boljše, da se ne pogajava itd.

Tovariši! Kdor vam pride s takim odgovorom, ta prav gotovo ni dosti prida. Zato se takih ogiblajte! So pa tudi izgovori manj naobrazanih posestnikov, češ, da ne vedo kako se pismene pogodbe delajo. Vendar pa tudi to ne velja, kajti v vsakem kraju se najdejo osebe, ki znajo pisati, tem manj pa zamorejo taki izgovori držati danes, ko se lahko dobe pri načelstvu SOV v Mariboru tiskovine za take pogodbe, v katerih je označena sleherna točka, ki pride v poštev, treba je samo napisati množino raznih deputatnih predmetov. In če bi ne šlo drugače, se lahko sklenejo take pogodbe v naši pisarni v prisotnosti obeh prizadetih. — Dolžnost vladnih oblasti pa bodi, da se označi v novem viničarskem redu točka, ki bo take pogodbe v vseh slučajih zahtevala. — Za nač. SOV Konrad Žnuderl, predsednik.

Gospodarstvo.

Krušne cene v Beogradu. Radi padanja cene pšenici je predpisala beograjska občina kruhu nove cene, in sicer: 1 kg črnega kruha stane 22 kron in 1 kg belega 26 kron. Te cene pa so samo začasne. V nekaj dneh bo dobila beograjska občina 100 vagonov moke, ki jo je nabavila v Bulgariji in tedaj bo stal 1 kg črnega kruha 18 kron, 1 kg belega 22 kron.

Naša krona. Iz poročil, ki jih prinašamo o naši kroni v vsaki številki »Nove Pravde« so čitatelji gotovo že opazili, da naša krona od tedna do tedna stalno raste. To pa seveda ni naravno pridobivanje na vrednosti naše krone. Naša vlada je dobila namreč že nekaj milijonov dolarjev od znane-

ga ameriškega posojila in s tem denarjem »popravlja« umetnim potom vrednost naše krone na inozemskih borzah posebno v Curihu. Nedvomno je, da se bo držala naša krona nekaj časa na sedanjí višini in ni izključeno, da bo še poskočila. Toda, ko zmanjka v Beogradu potrebnega cvenka, potem — ja potem bomo pa že videli, kaj bo. Iz poročila, ki ga prinašamo med »svetovnim pregledom« o laški liri se pač kaj jasno vidi, da umetnim potom valute ni mogoče trajno regulirati. Ako tega ne zmorejo niti velesile, kaj šele male in neurejene države!

Vrednost naše krone

	ta prejšnji teden	ta prejšnji teden
1 švicarski frank stane	46.88	48.—
1 laška lira stane	10.68	10.84
1 francoski frank stane	19.02	19.40
1 češka krona stane	8.72	7.92

Modna trgovina
A. Šinkovic
nasl. K. Soss
Ljubljana • Mestni trg 19
Cene zelo zmerne.

I. BALOH
MARIBOR, GRAJSKI TRG 3.
Galanterija, parfumerija
:: in pletarski izdelki. ::

IVAN JELAČIN, Ljubljana
Uvoz kolonijalne in špecerijske robe
Trdka ustanovljena leta 1888.
Solidna in točna postrežba.

A. LEČNIK
juvelir in urar.
CELJE, Glavni trg 4.

GALANTERIJU, DROBNARIJO, PARFUMERIJU
PRIPOROČA
DRAGO ROSINA
MARIBOR, VETRINJSKA UL. 26.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in šivalnih strojev poceni
F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg 28.
Sprejmo se v polno popravilo za emajliranje z ognjem in ponikanje dvokolesa, otr. vozički šivalni in razni stroji.
„TRIBUNA“
Tovarna dvokoles in otroških vozičkov, mehanična delavnica, Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

	ta prejšnji teden	ta prejšnji teden
1 nemška marka stane	0.08	0.15
100 avstrijskih kron stane	0.33	0.36
1 ogrska krona stane	0.10	0.10
1 romunski lej stane	1.68	1.72
1 poljska marka stane	0.04	0.04
1 dolar stane	242.—	256.—
1 angleški funt stane	1102.—	1126.—

Razpredelnico je čitati tako: Ako hočemo kupiti 1 švicarski frank, moramo dati zanj 46 kron 88 vinarjev (jugoslovanskih).

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Posnemajte! — Tovariš R. Dobovišek nam je poslal iz Celja za tiskovni sklad Din. 82.50, kateri znesek je nabral pri prijateljskem sestanku v hotelu »Balkan« dne 16. decembra t. l., in tovariš M. Sovinek iz Velenja Din. 40.—, ki jih je nabral na skupni seji krajevnih organizacij Šoštanj—Velenje

Drva, premog, sadje, krompir, žito, seno in slamo ter druge deželne pridelke
kupi in prodaja
Andrej Oset
Maribor
Aleksandrova cesta številka 57.
Telefon št. 88.

IVAN ŽIVIC
STAVBENI MOJSTER
MARIBOR
VRBANOVA UL. 28.

dne 28. avgusta t. l. — Požrtvovalnim tovaršem srčna hvala!

Prosimo točnosti! — Kljub večkratnim opominom še dosti naših naročnikov ni plačalo naročnine za tekoče leto. Zadnji in predzadnji številki so bili zopet priloženi opomini. Kdor je opomin prejel, naj navedeni znesek takoj poravnava. Uprava »Nove Prave« nujno potrebuje denar.

Naročniki se zadovoljivo množe! Vendar moramo ugotoviti, da nekatere krajevne organizacije niso storile svoje dolžnosti; poslane nam niso do sedaj niti odgovora na našo okrožnico glede naslovov. — Prosimo jih, naj gredo takoj na delo. Vsak somišljenik naj nam do 1. novembra t. l. pošlje vsaj še enega novega naročnika — UPRAVA.

Izdaja konzorcij »Nove Prave«.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.
Odgovorni urednik:
Dragotin Kosem, Ljubljana.

Maks Zabukošek
krojaški mojster.
Celje, Cankarjeva 2.

Za 6 johov velik vinograd se sprejme v Celju
s 1. novembrom 1922
vinogradnik (vincer).
Ponudbe na:
„Prvo jugoslovansko lesno industrijo, družba z o. z. Celje“.

Veletrgovina
A. Šarabon, Ljubljana
priporoča
špecerijsko blago, raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke.

SUHE GOBE
In kumno kupuje
SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ulica 12.

MILOŠ OSET
trgovina s špecerijskim in kolonijalnim blagom
MARIBOR
ALEKSANDROVA C. 45.

Rezervirano za trdiko
JOS. PETELINC, Ljubljana
Sv. Petra nasip št. 7
Zaloga šivalnih strojev etc.

Zbirajte za tiskovni sklad „Nove Prave“!

JADRANSKA BANKA, BEOGRAD

Delniška glavica: Din 60,000.000.—
Rezerva: Din 30,000.000.—

Podružnice:

Bled	Jesenice	Prevalje
Cavtat	Korčula	Sarajevo
Celje	Kotor	Split
Dubrovnik	Kranj	Šibenik
Ercegnovi	Ljubljana	Tržič
Jelsa	Maribor	Zagreb
	Metković.	

Amerikanski oddelek.
Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:
JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser STATE BANK, Cortlandt Street 82. New-York City.
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Restavracija „Maribor“
priporoča pristna domača in dalmatinska vina, dobro hrano ter sobe za tujce, vse po zmernih cenah
Maribor, Grajski trg šte. 1.

J. FON
LJUBLJANA, Stari trg šte. 6
špecerijah in delikatesna trgovina
priporoča svoje prvovrstne zaloge najfinejšega blaga.
Razmeroma nizke cene.
Solidna postrežba.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepletkano hišo, naj se obrne edino le na domačo trdiko

Tone Malgaj
pleskar in ličar
Ljubljana,
Kolodvorska ulica šte. 6.

ZALOGA ČEVLJEV **LASTNEGA IZDELKA:** **DRAGOTIN ROGLIČ** **„KARO“**
MARIBOR, KOROŠKA CESTA 19
KOMISIJSKA ZALOGA PRI BETKI LEŠNIK, GOSPOSKA ULICA 14
VARSTVENA ZNAMKA

Slovenska eskomptna banka
LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 1.
Delniška glavica: K 20,000.000.—
Rezervni zakladi: K 6,500.000.—
PODRUŽNICE: Novo mesto, Ražek, Slovenjgradec
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.
Telefoni št. 146, 458
Brzojavke: ESKOMPTNA

LJUBLJANA Mestni trg 5. **O. Bernatovič** **konfekcijska trgovina**